

Tarbijakaitse seaduse § 4 muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga ajakohastatakse tarbijakaitse seaduse norme, et vähendada väljaprintitavate ostudokumentide ja posti teel saadetavate paberarvete hulka. Kehtivad õigusnormid ei ole piisavalt paindlikud, kuigi tehnoloogia areng võimaldab üha enam dokumente edastada elektrooniliselt ning neid ka elektrooniliselt säilitada. Seetõttu kulub endiselt suur hulk paberit, mis suurendab nii kauplejate keskkonnajalajälge kui ka halduskulusid.

Muudatuste eesmärk on soodustada keskkonnasäästlikke ja kaasaegseid lahendusi, andes kauplejatele võimaluse edastada dokumente digitaalselt. Tarbija võib edaspidi saada arve teavituse lühisõnumina või säilitada ostudokumenti kaupleja mobiilirakenduses. Samas on eelnõu koostamisel arvestatud ka suuremat kaitset vajavate tarbijate, eelkõige vanemaeliste, vajadustega – neile jääb võimalus saada dokumente paberkandjal ka edaspidi.

Muudatustel on mitmeid positiivseid mõjusid. Ettevõtete halduskoormus väheneb, kuna arvete trükkimise ja saatmisega seotud kulud vähenevad. Keskkonnamõju avaldub eelkõige paberi tarbimise vähenemises. Lisaks muudavad digitaalsed lahendused arveldamise ja dokumentide haldamise tarbijate jaoks mugavamaks, lihtsamaks ja kiiremaks.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluskeskkonna ja tööstuse osakonna tarbijakaitse nõunik Mari-Liis Aas (mari-liis.aas@mkm.ee, tel 625 6459). Eelnõu juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kaddi Tammiku (kaddi.tammiku@mkm.ee). Eelnõu on keeleteimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@just.ee).

1.3. Märkused

Käesolev eelnõu ei ole seotud ühegi muu menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õigusakti ülevõtmise või rakendamisega.

Eelnõu näeb ette tarbijakaitse seaduse 1. septembril 2025. a jõustuva redaktsiooni RT I, 02.01.2025, 77 muutmise.

Eelnõule eelnes väljatöötamiskavatsus (VTK), mis saadeti 13. oktoobril 2023. a huvirühmadele kooskõlastamiseks ja tagasiside saamiseks.¹ Väljatöötamiskavatsus annab ülevaate eelnõu algatamise põhjustest ning selle aluseks olevate uuringute ja kaasamisprotsessi detailidest. Vältimaks dubleerimist ei ole neid siinses seletuskirjas korratud.

Seadus on kavandatud jõustuma 1. jaanuaril 2026. a.

¹ Kättesaadav: <https://eelnaud.valitsus.ee/main/mount/docList/07acbed1-25fe-4d8b-986a-e9d4244cd57c>.

Vastavalt Eesti Vabariigi põhiseaduse §-le 73 võetakse eelnõu seadusena vastu Riigikogu poolthääle enamusega.

2. Seaduse eesmärk

Ostu tõendavad dokumendid

Seaduse muudatuste üks eesmärk on vähendada asjatult väljaprintitavate ostudokumentide hulka, kuivõrd tänapäeval printitakse kauplustes (peamiselt toidupoodides) iga päev välja tuhandeid paberdokumente, mida tarbija enamjaolt tegelikult ei vaja. Kehtiva seaduse kohaselt kohustub kaupleja tarbijale väljastama kirjalikus või tarbija nõusolekul kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ostudokumendi juhul, kui tarbija ostusumma on suurem kui 20 eurot, kuid muudatuste jõustudes selline nõue kaob.

Kauplejad on ka omal algatusel teinud olulisi ja suuri samme, et oma keskkonnajalajälge vähendada: näiteks paljude toidukaupluste kliendikaartide omanikele on antud võimalus teha klienditeeninduskeskkonnas või konkreetse kaupluse mobiilirakenduses vastav muudatus, mille kohaselt ei printita paberdokumenti vaikimisi välja, vaid tarbija saab ostudokumendiga tutvuda kaupleja klienditeeninduskeskkonnas või saadetakse see tarbijale e-posti teel. Selge on see, et mitte kõik poed ei ole sellist muudatust teinud ning paljudes kauplustes puudub kliendikaardi või iseteeninduskassa kasutamise võimalus. Lisaks on Eestis suur hulk tarbijaid, kes eri põhjustel ei ole ise alati iseteeninduskassasid kasutama ning neile väljastatakse paberdokument vaikimisi, kuigi paljudes olukordades (peamiselt toidupoodide puhul) tarbijad paberdokumenti ei vajagi. Lisaks sooritatakse suur hulk oste pangakaarti kasutades, millega on hiljem võimalik ostu sooritamise kuupäeva tõendada.

Seetõttu muudetakse kehtivat seadust selliselt, et kaupleja kohustub tarbijale väljastama paberdokumendi juhul, kui tarbija sooritab ostu sularahas ega kasuta kliendikaarti, mis võimaldaks tarbijal elektroonilises klienditeeninduskeskkonnas juurdepääsu kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ostu dokumendile perioodil, millal kaupleja vastutab asja või teenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja või teenuse vastavuse eest müügarantiis ettenähtud tingimustele. Lisaks säilib paberdokumendi väljastamise kohustus juhul, kui tarbija teavitab ostu hetkel kauplejat paberdokumendi saamise soovist. Sellest tulenevalt, kuigi muudatuste jõustudes ei ole kauplejal enam kohustus paberdokumenti vaikimisi väljastada (v.a sularahamaksega seotud erandid), on tarbijal võimalik ostu hetkel ikkagi paberdokumenti küsida ning kauplejal on kohustus see paberil väljastada või saata ostudokument näiteks tarbija nõusolekul digitaalselt tarbija e-postiaadressile või teha ostudokument klienditeeninduskeskkonnas kättesaadavaks. Kui kaupleja ei ole tarbijale ostudokumendi kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis edastanud, siis sätestatakse seaduses, et sellisel juhul on kaupleja kohustatud ostudokumendi tarbijale viimase nõudmisel väljastama perioodi jooksul, millal kaupleja vastutab asja või teenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja või teenuse vastavuse eest müügarantiis ettenähtud tingimustele.

Paberarved

Paberarvete puhul puudub kauplejatel kehtiva seaduse kohaselt võimalus omal algatusel loobuda paberarve saatmisest olukorras, kus tarbija on endaga suhtlemiseks andnud kauplejale näiteks oma e-posti aadressi või mobiiltelefoninumbri. Seega saadetakse tänasel päeval osadele tarbijatele (näiteks Telia AS-i puhul 4,7% ja Elisa AS-i puhul 9–10%

tarbijatele) vanast harjumusest paberarveid, kuigi tõenäoliselt oleks suur osa nendest tarbijatest, kellele praegu saadetakse paberarveid, valmis saama arveid ka elektrooniliselt, e-posti või arveteatena lühisõnumi teel.

Kuivõrd posti teel saadetavate arvete eest ei ole kauplejatel kehtiva seaduse alusel õigus küsida lisatasu, kuigi see tähendab kauplejatele lisakulu (kauplejatelt saadud info kohaselt maksab ühe paberarve saatmine kauplejale keskmiselt 1 euro), siis ei ole tarbijad motiveeritud pöörduma ka kaupleja poole ning teavitama kauplejat oma valmisolekust paberarve saamisest loobuda.

Kauplejad on teinud mitmesuguseid omaalgatuslikke kampaaniaid (näiteks Telia kampaania „Murrame harjumusi, mitte puid“), mille eesmärk on olnud panna tarbijad loobuma paberarvete saamisest, kuid lisaks kampaaniate korraldamisele pakub püsivamat lahendust seadusemuudatuse tegemine.

Ka avalik sektor on siin näidanud head eeskujut ning alates 1. juulist 2019 on võimalik avalikule sektorile saata üksnes e-arveid ning ühe põhjusena on toodud mh välja, et paberarvete saatmine on kulukas.² Sellest lähtudes on paberarvete saatmist reguleerivate õigusnormide eesmärk hoogustada elektrooniliste arvete kasutamist tarbijate seas, võttes samal ajal arvesse seda, et osa ühiskonnaliikmetest vajab siiski ka paberarveid (eelkõige vanemaealised, kellel puudub või on vähene digivõimekus). Sellest tulenevalt on muudatused kujundatud selliselt, et tarbijatele saadetakse arveid eelkõige elektrooniliselt, kuid kauplejatel on kohustus saata paberarveid nendele tarbijatele, kes seda soovivad või vajavad.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu on kooskõlas põhiseaduse, teiste seaduste ja ELi õigusega.

Tarbijakaitse seaduse muutmine, mille eesmärk on vähendada väljaprinditavate paberarvete ning paberdokumentide hulka, ei ole vastuolus Eesti Vabariigi põhiseadusega.

Seaduse muudatused on puutumuses põhiseaduse §-s 31 sätestatud ettevõtlusvabadusega. Ettevõtlusvabadus annab isikule õiguse nõuda, et avalik võim ei sekkuks tema ettevõtlusena käsitatavasse tegevusse, teisalt ka õiguse teatud positiivsetele meetmetele. Ettevõtlusvabaduse tuumaks on Riigikohus siiski pidanud riigi kohustust mitte teha põhjendamatuid takistusi ettevõtluseks.³ Ettevõtja õigust olla vaba riigi sekkumisest on kohus käsitlenud laialt. Riigikohus peab sisuliselt iga riigi kehtestatud regulatsiooni ettevõtlusvabadust riiavaks.⁴ Seejuures aga piisab ettevõtlusvabaduse piiramiseks igast mõistlikust põhjusest, kuivõrd tegemist on lihtsa seadusereservatsiooniga põhiõigusega.⁵

Seadusemuudatus on vastutulek Eesti Kaupmeeste Liidu ning SA Rohetiigri tehtud ettepanekule, mille eesmärk on vähendada väljaprinditavate paberdokumentide ja paberarvete hulka nii kulude optimeerimise kui ka keskkonnasäästlikkuse eesmärgil. Muudatused eeldavad kauplejatelt teatavaid kulutusi, näiteks kassasüsteemide ümberseadistamist, kuid see kulu ei ole Eesti Kaupmeeste Liidu hinnangul kuigi suur. Samuti on tõenäoline, et osad

² <https://www.fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/riigi-raamatupidamine/e-arved>

³ https://pohiseadus.ee/sisu/3502/paragrahv_31, p 7.

⁴ Samas, p 7.

⁵ RKHKo 11.04.2016, 3-3-1-75-15, p 19.

kauplejad jätkavad tegutsemist kehtivas seaduses sätestatud põhimõtte alusel ehk väljastavad tarbijatele igal juhul paberdokumente.

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist, millest esimesega muudetakse tarbijakaitse seadust ja teisega nähakse ette eelnõu jõustumine seadusena.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse TKS-i § 4 lõiget 4, nähes ette, et kaupleja kohustub esitama tarbijale kauba või teenuse eest tasumise korral ostu kinnitava dokumendi sõltumata ostusumma suuruselt (kehtiva seaduse kohaselt tuleb ostudokument tarbijale esitada, kui ostusumma on vähemalt 20 eurot) tarbija paberdokumendi saamise soovist kauplejat ostu hetkel teavitab.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse TKS-i § 4 uute lõigetega 4¹ ja 4².

Lõikes 4¹ sätestatakse andmed (samad andmed on sätestatud ka kehtiva seaduse § 4 lõikes 4), mis peavad tarbijale esitatavas ostu tõendavas dokumendis kindlasti (vähemalt) sisalduma.

Need andmed on:

- 1) kaupleja nimi või ärinimi ja tegevuskoha aadress;
- 2) kauba müügi või teenuse osutamise kuupäev;
- 3) iga kauba või teenuse nimetus ja hind ning tasutud summa.

Seega on kauplejal õigus lisada tarbijale esitatavale dokumendile ka muid andmeid, kuid kohustuslikud on kõnealuses lõikes väljatoodud andmed.

Lõikes 4² sätestatakse, et tarbijale tuleb ostu tõendav paberdokument esitada vaikimisi juhul, kui tarbija sooritab ostu sularahas ega kasuta kliendikaarti, mis võimaldaks tarbijal elektroonilises klienditeeninduskeskkonnas juurdepääsu kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ostu dokumendile perioodil, millal kaupleja vastutab asja või teenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja või teenuse vastavuse eest müügigarantiis ettenähtud tingimustele.

Eelnev tähendab seda, et kauplejal puudub kohustus tarbijale paberdokumendi esitamiseks, kui tarbija sooritab ostu sularahas ning registreerib ostu kliendikaardiga, mis võimaldab tarbijal hiljem elektroonilises klienditeeninduskeskkonnas ostudokumendiga tutvuda perioodil, millal kaupleja vastutab asja või teenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja või teenuse vastavuse eest müügigarantiis ettenähtud tingimustele. Sellisel juhul on tarbijal võimalik ostudokumendiga ise klienditeeninduskeskkonnas tutvuda ning kasutada seal olevat ostudokumenti näiteks olukorras, kus tarbija soovib kauplejale esitada ostetud toote osas pretensiooni.

Eelnõu § 1 punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks TKS-i § 4 lõige 5, kuivõrd seadusemuudatustega kaotatakse ära kaupleja kohustus väljastada tarbijale vaikimisi ostudokument olukorras, kus ostusumma on suurem kui 20 eurot.

Eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse TKS-i § 4 lõikega 5¹.

Lõikes 5¹ nähakse ette, et ostu tõendada paberdokumendi esitamise kohustust ei kohaldata olukorras, kus tarbija on andnud kauplejale sõnaselge nõusoleku ostudokumendi

edastamiseks oma e-postiaadressile, internetipanka või muusse kanalis, mis võimaldaks tarbijal juurdepääsu kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ostu dokumendile käesoleva paragrahvi lõike 4² punktis 2 sätestatud perioodi jooksul.

Selle sätte alla läheb näiteks olukord, kus tarbija maksab sularahas ja ei oma konkreetse kaupluse kliendikaarti, kuid teavitab kauplejat, et ta ei soovi paberdokumenti ning annab kauplejale sõnaselge nõusoleku ostudokumendi saatmiseks antud lõikes viidatud keskkondadesse.

Antud lõige ei kohaldu olukorras, kus kauplus pakub tarbijatele sellist kliendikaarti, mis võimaldab tarbija ostuajalugu vaikimisi säilitada ja tarbijal on sellele tagatud ka juurdepääs. Sellises olukorras kohaldub lõige 4² ning kaupleja ei pea tarbijalt nõusolekut küsima.

Eelnõu § 1 punktiga 5 tunnistatakse TKS-i § 4 lõike 6 neljas lause, mis sätestab: „*arve esitatakse tarbija valikul tema postiaadressile või e-posti aadressile*“, kehtetuks. Asjakohane regulatsioon kavandatakse muudetud sõnastuses uude lõikesse 6¹.

Eelnõu § 1 punktiga 6 täiendatakse TKS-i § 4 uute lõigetega 6¹, 6² ja 6³.

Lõikes 6¹ sätestatakse, et tarbijal peab olema õigus valida üks või mitu arveedastus viisi, kuid vähemalt üks arve peab olema edastatud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Kuigi osad kauplejad pakuvad oma klientidele lisaks klassikalistele arveedastusviisidele (e-post ja/või tavapost) ka näiteks arveteate saatmist sõnumiga tarbija mobiiltelefoninumbrile, siis kõik kauplejad seda võimalust tarbijatele siiski ei paku. Seega on tarbijatel võimalik peale arve posti- või e-posti aadressile edastamise viisi valida ka nende kirjalikku taasesitamist võimaldavate arveedastusviiside vahel, mida konkreetne kaupleja tarbijatele lisaks pakub. Tarbija valikut peab vaidluse korral tõendama kaupleja.

Lisaks lähtutakse eelnõus ka tehnoloogianeutraalsusest, et mitte piirata tulevikus tekkida võivate innovaatiliste lahenduste kasutamist, mistõttu ei sätestata lõikes kõiki võimalikke arveedastusviise, mida kauplejad praegu tarbijatele pakuvad. Tarbijale esitatav arve peab olema siiski vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, et tagada tarbijate kaitse ja võimalus arvega igal hetkel tutvuda.

Lõikes 6² sätestatakse, et kui kaupleja ei ole tarbijale esitanud ostu tõendavat dokumenti kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, on kaupleja selle kohustatud tarbijale viimase nõudmisel väljastama lõike 4² punktis 2 sätestatud perioodi jooksul.

Siia alla on hõlmatud juhtumid, kus tarbija pangakonto väljavõte ei ole piisav tõendamaks konkreetset ostu kaupleja juurest; kus tarbijale ei ole võimaldatud klienditeeninduskeskkonna kaudu juurdepääsu ostuajaloole, kui kaupleja ei ole täitnud omapoolset kohustust saata näiteks tarbija e-postiaadressile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ostudokument või kui tarbijale ei ole ostuhetkel paberdokumenti antud.

Kauplejal puudub vajadus tarbijale n-ö hiljem ostudokument väljastada, kui ta loeb ostu tõendava dokumendina piisavaks näiteks tarbija poolt esitatud pangakonto väljavõtte.

Mis puudutab ostu tõendamist, siis on TTJA 2019. a avaldanud seisukoha, et tarbijal on võimalik ostu tõendada mh pangakonto väljavõttega – sellega on tarbijal võimalik tõendada müügilepingu sõlmimist ning tehingu tegemise kuupäeva.

Tarbijakaitse seaduses ega ka muus seaduses ei ole sätestatud, et ostudokument saab olla ainsaks tõendiks ostu sooritamise kohta. Seega on tarbijal võimalik ostu tõendada ka muude tõenditega, sh pangakonto väljavõttega. Praktika on, et isegi, kui kehtiva seaduse alusel väljastatakse tarbijale paberdokument, siis need ikkagi kipuvad kaduma ja/või neil olev tint aja jooksul kuluma ning tarbijad tõendavad ostu sooritamist muude vahenditega kui paberdokument. Kuigi tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 230 lõikest 1 tuleneb, et kumbki pool peab hagimenetluses tõendama neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited, kui seadusest ei tulene teisiti, on kohtuvälises praktikas toimunud muutus, mille kohaselt peavad kauplejad piisavaks tõendiks ka pangakonto väljavõtet. Sellise seisukoha on TTJA avaldanud ka oma juhendis „Pretensiooni esitamine ja garantii ning kaebuse lahendamine“⁶ 2019. aasta lõpus, mis tähendab, et sellest on lähtunud rohkem kui viis aastat ning kauplejad on sisult ümberpöörduvad tõendamiskoormuse tänaseks omaks võtnud. Seda näitab ka tarbijavaidluste komisjoni praktika, mille kohaselt juhul, kui tarbija pöördub kaebusega komisjoni ning tal on võimalik lisada oma avaldusele juurde vaid ostu tõendava dokumendina pangakonto väljavõte, on seda peetud piisavaks tõendiks. Pigem käivad vaidlused selle üle, kas kauba puuduse tekitab tarbija tegevus või mitte.

Seega saab asuda seisukohale, et tänaseks on välja kujunenud praktika, kus kauplejad aitavad kaasa tarbija ostu tõendamisele või alternatiivselt panustavad aktiivselt selle ümber lükkamisse, et konkreetne kaupleja oli see, kellega müügileping sõlmiti/kellelt konkreetne toode osteti. See annab alust arvata, et juhul, kui tarbija ning kaupleja vaheline vaidlus jõuab kohtusse ning kohtul tekib kahtlus, oleks kohus aldis hea usu põhimõttest lähtuvalt tõendamiskoormuse ümber pöörama selliselt, et kauplejal tekiks kohustus tõendada, mis oli see, mida tarbija tema käest ostis pangakonto väljavõttel nähtuva tehingu käigus ostis, kui mitte asja, millel on esinenud puudus.

Kuna kauplejad on sellise praktika omaks võtnud, siis käesoleva eelnõuga nähakse kauplejatele seadusega sõnaselge kohustus väljastada tarbijale ostu tõendav dokument, kui kaupleja ei ole seda tarbijale eelnevalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis väljastanud. Eelduslikult ei ole tegemist igapäevase kohustusega, kus kaupleja peaks tarbijale n-ö tagantjäreli ostudokumente väljastama, vaid see kohaldub olukorras, kus tarbija soovib kauplejale esitada toote osas pretensiooni ja näiteks pangakonto väljavõte ei ole piisavaks tõendiks.

Eelnõu koostajad kaalusid alternatiivselt ka seaduse tasandil sätestada seda, et kui kaupleja ei ole tarbijale väljastanud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ostudokumenti, tõendab ostu sooritamist tarbija, kuid sellisest ümberpööratud tõendamiskoormisest loobuti tulenevalt sellest, et kauplejal ei ole võimalik tõendada negatiivseid asjaolusid, sh seda, et tarbija ei ole konkreetse kaupleja juurest ostu sooritanud, millele tarbija viitab. Seega on eelduseks see, et ka tarbija esitab ise mingid tõendid oma nõude esitamiseks esitama, s.t tarbija nõue ei saa olla paljasõnaline, et ta on konkreetse toote kaupleja juurest ostnud.

Lõikes 6³ sätestatakse, et kui tarbija soovib arvet mitmel viisil ja üks neist on arve edastamine postiaadressile, on kauplejal õigus küsida tarbijalt postikulude hüvitamist, kui

⁶https://www.ttja.ee/sites/default/files/failid/dokumendid/juhend_-_pretensiooni_esitamine_ja_garantii_ning_kaebuse_lahendamine.pdf

muus seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kauplejal puudub õigus nõuda tarbijalt postikulude hüvitamist, kui tarbija on valinud teiseks arveedastusviisiks e-arve.

Kuivõrd arve esitamine on eeldus selleks, et tarbija saaks kauplajale saadud kauba või teenuse eest tasuda, tuleb tarbijale tagada tema enda valikul üks tasuta kanal (näiteks e-post, mobiiltelefon või tavapost), mille kaudu kauplaja tarbijale arve tasuta saadab. Kui tarbija soovib arvet saada topelt nii elektroonilise kanali kui ka posti teel (näiteks nii posti teel kui ka e-posti teel), on kauplajal õigus küsida tarbijalt postikulude hüvitamise eest tasu, mis kauplajate hinnangul on praegu 1 euro. Kauplejal on õigus nõuda sellisel juhul tarbijalt postikulude hüvitamist, välja arvatud juhul, kui eriseaduses ei ole sätestatud, et arve tuleb tarbijale edastada tasuta.

Kuigi e-arve saadetakse elektroonilise kanali kaudu, siis seda saatmisviisi tasuta kanalina ei käsitata. See tähendab seda, et olukorras, kus tarbija on tellinud endale e-arve, ei tähenda see seda, et kauplaja võib postiaadressile saadetava arve eest nõuda postikulude hüvitamist ehk pidada seda dubleeriva arve saatmiseks. Seda seetõttu, et TTJA tõi oma tagasisides VTK kohta välja, et kui tarbija on endale tellinud e-arve, ei tähenda see automaatselt digivõimekust e-arvega tutvumiseks. Näiteks on tõenäoline olukord, et vanemad inimesed on vormistanud endale e-arve, kas ühekordselt pank pöördudes või nooremate lähedaste abiga, et vältida olukordi, kus igakuiselt tuleks pöörduda pank või küsida lähedaste abi arve(t)e tasumiseks. Seega on sellise lahenduse eesmärk kaitsta haavatavaid tarbijaid, et neil oleks võimalik arve sisuga kerge vaevaga siiski tutvuda. See ei tähenda aga seda, et kui tarbija on edastanud kauplajale endaga suhtlemiseks e-postiaadressi või mobiiltelefonumbr, siis ei võiks kauplaja teha TKS § 4 lg 9 alusel tarbijale ettepaneku arve saamise kanali muutmiseks. Kui tarbija aga pöördub kauplaja poole sooviga saada jätkuvalt paberarveid, ei tohiks tekkida olukordi, kus kauplaja loeb e-arve tasuta kanaliks ning küsib tarbijalt arve posti teel saatmise eest postikulude hüvitamist.

Riigikohus on oma 24. novembri 2015. a lahendi nr 3-2-1-135-15 punktis 17 leidnud, et näiteks juhul, kui klient on lepingu sõlminud interneti teel ning talle saadetakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis arve tasuta e-posti teel, siis võib temalt paberarvete saatmise eest tasu küsimine olla põhjendatud. Kirjalikku taasesitamist võimaldavaks vormiks võib pidada ka lühisõnumit.

Kui postiaadressile ning e-posti aadressile saatmise võimalus on olemas ka kehtiva seaduse puhul, siis arveteate saatmine lühisõnumiga mobiiltelefonile on uus saatmisviis, mida kehtiv seadus teha ei võimalda. Arutelude käigus selgus, et arveteate edastamist lühisõnumiga mobiiltelefonile kasutavad paljud kauplajad (seni saadeti arveteade lühisõnumiga tarbija mobiiltelefonile dubleerivalt) ning suur osa tarbijatest on selle muudatuse omaks võtnud (näiteks Telia AS ning Elisa AS saadavad iga kuu teateid arve suuruse kohta lühisõnumiga ca 30 000 kliendile).

Kohustuslikud andmed, mida tarbijale esitatav arve peab sisaldama, on loetletud raamatupidamise seaduse § 7 lõikes 2, milles sätestatakse, et kui seaduses või selle alusel antud määruuses ei ole sätestatud teisiti, peab algdokument (arve) sisaldama majandustehingu kohta vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) toimumisaeg;
- 2) majandusliku sisu kirjeldus;

3) arvnäitajad, näiteks kogus, hind ja summa.

Arveteade ei ole arve selle klassikalises tähenduses, kuivõrd lühisõnumi kaudu ei ole eelduslikult võimalik saata kogu infot, mis arvel kajastub. Arveteate saatmisel on seega oluline, et arveteatelt edasi liikumine kogu arve nägemiseks on tarbija jaoks võimalikult lihtne ega nõua suuri lisapingutusi.

Eelnõu § 1 punktiga 7 tunnistatakse kehtetuks kehtiva seaduse § 4 lõige 7 ja lõikes 8 sisalduv volitusnorm, mida ei ole sisustatud alates seaduse jõustumisest 2016. aasta 1. märtsil ning puudub ka vajadus kehtestada mõne kauba või teenuse kohta tarbijale teabe andmise täpsemad nõuded. Seega ei ole vajadust seaduses hoida n-ö tühja volitusnormi, mis tekitab normi adressaadis või rakendajas ootuse, et seadust võidakse täpsustada määrusega, kuid määruse andjal ei ole olnud selleks reaalselt vajadust.

Eelnõu § 1 punktiga 8 täiendatakse TKS-i § 4 lõikega 9, mille kohaselt on kestvuslepingu puhul tarbijal igal ajal võimalik arveedastusviisi muuta. Kestvusleping on leping, mis on suunatud püsivate või korduvate kohustuste täitmiseks. Tulenevalt kestvuslepingu olemusest, s.t sellest, et tegemist on lepinguga, mis on suunatud püsivate või korduvate kohustuste täitmiseks, nähakse lõikes 9 ette kaupleja võimalus teha tarbijale arveedastusviisi muutmise ettepanek. Tegemist on VÕS § 13 lg-st 1 tuleneva alusega (seadusest tulenev alus lepingu muutmiseks), mille kohaselt nähakse tarbijale tarbijakaitseseadusega ette võimalus arve saamise kanalit igal ajal muuta. Kaupleja ei pea võimaldama tarbijal arveedastusviisi tasuta muuta.

Lisaks nähakse kavandatud lõikega 9 ette, et kui kaupleja on teinud tarbijale arveedastusviisi muutmise ettepaneku, loetakse tarbija sellega nõustunuks, kui ta pole kaupleja vastavasisulises tahteavaluses ette nähtud tähtaja jooksul teatanud, et ta ei ole muudatustega nõus.

Eelnõukohase § 4 lõike 9 teise lause eesmärk on võimaldada kauplejal olukorras, kus tarbija on talle varem andnud endaga kontakteerumiseks/suhtlemiseks e-posti aadressi, edastada arveid tarbija e-posti aadressile, teavitades sellest tarbijat ette – näiteks teavitades tarbijat paberarvel, et edaspidi saadetakse arved tarbija e-posti aadressile, kuid kui tarbija soovib ka edaspidi paberarveid saada, tuleb tal kauplejaga ühendust võtta (näiteks helistades kaupleja klienditeenindusse). Seega tuleks praktikas teha kaupleja poolne tahteavaldus viisil, milles kaupleja seni tarbijaga suhelnud/arveid saatnud on.

Eelnõu kohaselt tuleb kauplejal määrata tarbijale kindel tähtaeg, mis aja jooksul peab tarbija võtma kauplejaga ühendust, kui ta ei nõustu arve saamise viisi muudatustega.

Kaupleja on kohustatud tarbijat teavitama ka vaikimise tagajärgedest ehk sellest, et kui tarbija ei pöördu näiteks kaupleja klienditeeninduse poole arve saamise kanali muutmiseks, siis loetakse tema vaikimist selleks, et ta nõustub arve saamise kanali muutmisega. See aitab tagada selle, et kui mingil põhjusel ei ole tarbija poolt kauplejale antud e-postiaadress õige, ei ole enam kasutusel, tarbija ei saa kauplejale eelnevalt antud e-postile ligi, on tarbija tähelepanu juhitud sellele, et arveid hakatakse edaspidi ilma tarbija aktiivse sekkumiseta saatma tarbija poolt eelnevalt antud e-posti aadressile. Sellisel juhul on tarbijal võimalik astuda aktiivseid samme, et talle paberarvete edastamine jätkuks.

Tarbija vaikimine või tegevusetus loetakse tahteavalduseks kooskõlas tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 68 lõikega 4.

Eelnõu § 2 kohaselt jõustuvad muudatused 1. jaanuaril 2026. aastal.

Seaduse jõustumise aeg on määratud selliselt, et kauplejatel oleks piisavalt aega oma kassasüsteemide ja majandustarkvarade ümberseadistamiseks.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega. Paberdokumentide ja paberarvete väljastamine kauplejalt tarbijale ei ole Euroopa Liidu õigusaktidega reguleeritud, seega on tegemist liikmesriigi pädevuses oleva küsimusega.

6. Seaduse mõjud

Muudatus 1

Kauplejal säilib paberdokumendi vaikimisi väljastamise kohustus olukorras, kus tarbija sooritab ostu sularahas ega kasuta kliendikaarti, mis võimaldaks tarbijal elektroonilises klienditeeninduskeskkonnas juurdepääsu kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ostu dokumendile perioodil, millal kaupleja vastutab asja või teenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja või teenuse vastavuse eest müügigarantiis ettenähtud tingimustele. Tarbijal säilib võimalus küsida kauplejalt ostuhetkel paberdokumenti ning kauplejal säilib kohustus see tarbijale paberil väljastada või see tarbija nõusolekul näiteks tema e-posti aadressile saata.

Lisaks sätestatakse, et kui kaupleja ei ole tarbijale kirjalikku taasesitamist võimaldavad vormis ostukviitungit andnud, on kaupleja kohustatud tarbija nõudmisel selle talle esitama lõikes 4² punktis 2 sätestatud perioodi jooksul.

Sihtrühm: kõik jaekauplejad, kes pärast muudatuste jõustumist muudavad oma kassasüsteeme selliselt, et need ei prindiks enam paberdokumente sõltumata ostusummast vaikimisi välja, v.a seaduses sätestatud erandid.

Mõju: muudatused avaldavad mõju majandusele ja keskkonnale. Seaduse muudatusel, mille kohaselt kassasüsteemid ei prindi enam paberdokumente sõltumata ostusummast vaikimisi välja, on valdavalt positiivne mõju. Ettevõtete (jaekauplejate) jaoks on positiivne majanduslik mõju, sest vähenevad majanduskulud. Keskkonnamõju on positiivne, sest väheneb märkimisväärselt jäätmete teke. Jaekauplustes oste tegevatele tarbijatele olulisi muutusi ei kaasne ning TTJA töökoormus võib lühiajaliselt kasvada, kuid pikemaajalisemat mõju see kaasa ei too.

Mõju ulatus: muudatused puudutavad jaekauplejaid, kellel on füüsilised kauplused, kuid eelduslikult enim toidukauplejaid, keda 2023. a Statistikaameti kodulehel oleva statistika kohaselt oli 380, kuid kellel on omakorda palju erinevaid füüsilisi kaupluseid (näiteks Rimi, Selver, Prisma jne).. seisuga Eesti Kaupmeeste Liidu poolt läbiviidud küsitlusele vastas kokku 78 erineva suuruse ja käibega kauplejatelt. Võimekus ja valmisolek teha selliseid

muudatusi on eelkõige suurematel kauplustel. Muudatused puudutavad enamjaolt just toidukaupluseid, kellel on suurel hulgal füüsilisi kaupluseid, kus prinditakse igapäevaselt välja väga suurel hulgal paberdokumente ja kellel on suurem võimekus ostudokumente oma süsteemides säilitada. Muudatus ei puuduta kõiki jaekauplejaid, vaid üksnes neid, kes soovivad või kellel on võimekus vastavaid muudatusi oma (kassa)süsteemides teha. Seega on kauplejatel võimalik ka peale seadusemuudatuste jõustumist jätkata tarbijatele paberdokumentide vaikimisi väljastamist.

Mõju ulatus on üks kord suur, kuivõrd kauplejad peavad muudatustega kaasatulemiseks esmalt oma kassasüsteeme muutma selliselt, et nende süsteemid ei prindiks enam vaikimisi ning olenemata ostusummast paberdokumente välja (v.a seaduses sätestatud erandid). Lisaks sätestatakse, et kui kaupleja ei ole tarbijale väljastanud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, tõendab vaidluse korral ostu sooritamist kaupleja. See ei ole aga kauplejate vaatest suur muudatus, sest juba aastal 2019. a on TTJA väljendanud oma juhendis seisukohta, et tarbija saab ostu tõendada ka pangakonto väljavõttega ning kauplejad on sellise praktika omaks võtnud. Seega tänaseks päevaks on kauplejad ümberpööratud tõendamiskoormise omaks võtnud ning panustavad aktiivselt sellesse, et nemad ei olnud näiteks see kauplus, kust osteti toode, mille osas tarbija pretensiooni esitab.

Paberdokumentide väljaprintimist reguleerivate õigusnormide muutmisel on jaekauplejatele peamiselt positiivne mõju, kuivõrd paberdokumente ei prinditaks enam vaikimisi välja (v.a sularahamakse ja kliendikaardiga seotud erandid). Näiteks tegi Eestis tegutsev jaekaupleja Rimi 2022. aastal oma iseteeninduskassades muudatuse, mille kohaselt ei prindita paberdokumente enam vaikimisi välja, vaid paberdokumendi saamiseks tuleb tarbijal teha ekraanil vastav linnuke – sellega on Rimi hoidnud Baltikumis kokku 17,4 tonni paberit, sellest 6,8 miljonit Eestis.⁷ Samalaadseid muudatusi on teinud ka teised jaekauplejad, kes ei ole andmeid kokkuhoiu kohta avalikult avaldanud.

Jaekauplejatele võib avaldada lühikest aega negatiivset mõju ühekordne kassasüsteemide ümberseadistamine nii, et paberil paberdokumente ei prinditaks enam igal juhul vaikimisi välja. Kulu suurus sõltub suuresti sellest, kui keerukas on jaekauplejate kasutatav kassasüsteem. Eesti Kaupmeeste Liidu hinnangul, kes oli väljatöötamiskavatsuse koostamise protsessi kaasatud, ei ole kassasüsteemide ümberseadistamise kulu märkimisväärne.

Pärast muudatuste tegemist vähenevad jaekauplejate koormus ning tindi- ja paberikulud, sest paberdokument prinditakse tarbijale välja üksnes siis, kui tarbija selleks ostuhetkel soovi avaldab, v.a eespool mainitud sularahamaksetega seotud erandid, mille puhul säilib kauplejal kohustus paberdokument tarbijale ostuhetkel vaikimisi anda. Tindi- ja paberkulu vähenemine konkreetsetes kauplustes sõltub suuresti kliendibaasi suuruselt ehk sellest, kui palju kliente konkreetset kauplust külastab. Mida suurem on kauplus ning tema kliendibaas, seda suurem on ka kokkuhoid.

Mõju avaldumise sagedus: suur

Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk: keskmine

⁷ Rimi Eesti Food AS. Vastutustundliku ettevõtluse raport 2022. Kättesaadav veebis: <https://www.rimi.ee/ettevotest/vastutustundliku-ettevotluse-raport-2022>.

Riskide avaldumise sagedus on väike, kuivõrd olukorras, kus kaupleja ei ole tarbijale väljastanud ostu tõendavad dokumenti kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, on kaupleja kohustatud selle tarbija soovil talle väljastama perioodi jooksul, millal kaupleja vastutab asja või teenuse lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja või teenuse vastavuse eest müügigarantiis ettenähtud tingimustele. Selline vajadus tekib aga üksnes olukorras, kus tarbijal on tootega mingi probleem ning tal ei ole muid tõendeid ostu tõendamiseks. Sagedus on hinnanguliselt harv, sest pretensioonide esitamine ei ole igapäevane tegevus ning selline kohustus kohaldub kauplejatele üksnes juhul, kui tarbijale ei ole väljastatud kirjalikku taasesitamist võimaldavat ostudokumenti.

Leevendavaid meetmeid kauplejatele otseselt mõeldud ei ole, kuid üheks leevendavaks meetmeks saab pidada seda, et kauplejal on võimalik ka peale seadusemuudatuste jõustumist jätkata praeguse praktikaga ja printida paberdokumente endiselt vaikimisi välja.

Mõju olulisus: oluline

Sihtrühm: kõik jaekauplustes oste sooritavad tarbijad

Mõju ulatus:

Paberdokumentide väljastamist reguleerivate õigusnormide muutmine nõuab tarbijatelt esialgu harjumist olukorraga, kus kaupleja ei väljasta enam paberdokumenti olenemata ostukorvi suurusest (kehtiva seaduse kohaselt tuleb paberdokument väljastada, kui ostusumma on suurem kui 20 eurot), v.a seaduses sätestatud erandid.

Samuti säilib tarbijal võimalus küsida kauplejalt ostu hetkel ostudokumenti kas siis paberkujul või tarbija nõusolekul võib kaupleja selle saata ka näiteks tarbija e-postiaadressile. Lisaks luuakse seaduse tasandil kaupleja kohustus väljastada tarbijale ostudokument, kui ta ei ole seda tarbijale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis väljastanud. Sellega on tarbija jaoks riskid hajutatud.

Mõjude avaldamise sagedus: suur

Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk: vähetõenäoline

Tarbijakaitseseadusesse lisatakse säte, mille kohaselt on kaupleja kohustatud tarbijale tagantjärele ostudokumendi väljastama, kuid see kohaldub üksnes olukorras, kus tarbijal ei ole eelnevalt väljastatud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ostudokumenti.

Mõju olulisus: väheoluline

Kaasnev mõju: keskkonnamõju

Muudatustel on keskkonnale positiivne mõju, sest paberdokumentide asjatul väljaprintimisel on arvestatav koormus keskkonnale, mille mõju on muudatuste jõustumisel võimalik vähendada. Muudatuse jõustumisel väheneb oluliselt jäätmete teke (paberdokumentide hulk, mis visatakse pärast ostu sooritamist prügikasti).

Nagu eespool välja toodud, siis tegi näiteks jaekauplus Rimi 2022. aastal iseteeninduskassade süsteemides muudatuse, mille kohaselt ei väljastata paberdokumente enam vaikimisi, vaid paberdokumendi saamiseks tuleb tarbijal teha iseteeninduskassa ekraanil vastav linnuke. Sellise muudatuse tulemusel hoidis Rimi terves Baltikumis kokku 17,4 tonni paberit. Pärast muudatuste jõustumist saaks sama praktikalt edukalt kasutada ka

kassiiiriga kassade puhul ning sellisel juhul hoiaksid kauplejad kokku märgatavas koguses paberit, mida praegu asjatult välja prinditakse.

sihtrühm: riiklik järelevalveasutus TTJA

Mõju ulatus:

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kui riikliku järelevalveasutuse koormus võib paberdokumente reguleerivate õigusnormide muutmisega seoses esialgu küll suureneda, kuid see peaks vähenema kohe, kui tarbijad on muudatustega harjunud ning need omaks võtnud. On tõenäoline, et tarbijad pöörduvad pärast muudatuste jõustumist TTJA poole, kes peab uut korda tarbijatele selgitama. Eeldatavasti on pöördumiste arv siiski vähenenud, sest kauplejad võivad tarbijaid ka ise muudatustest tarbijaid teavitada (näiteks panna kassade juurde vastavad sildid) vms ning tarbijatel on võimalik küsida ka konkreetselt kauplejalt selgitusi. Eeldatavasti võib muudatus tuua kaasa töökoormuse ajutise kasvu, kuid ei eelda asutuse tööprotsesside muutmist.

Mõju avaldumise sagedus: algselt võib kokkupuude olla keskmine, kuid muudatustega harjumisel pigem väike.

Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk: vähetõenäoline

Mõju olulisus: väheoluline

Muudatus 2

Kaupleja peab tagama tarbijale ühe tasuta kanali arve saatmiseks, võimaldades arvet tellida postiaadressile, e-posti aadressile või kui kaupleja seda võimaldab, siis arveteatena lühisõnumiga mobiiltelefonile või muu kanali kaudu.

Kui tarbija on kauplejale edastanud oma e-posti aadressi, võib kaupleja tarbijat varem teavitades saata edaspidi arveid tarbija e-posti aadressile, andes tarbijale võimaluse kauplejat teavitada, kui tarbija soovib arveid saada mõne muu kanali kaudu. E-posti aadressi puudumise korral võib kaupleja tarbijat teavitades saata arveteate lühisõnumiga mobiiltelefonile, andes tarbijale võimaluse kauplejat teavitada, kui tarbija soovib arvet mõne teise kanali kaudu saada.

Muudatused avaldavad mõju majandusele ja keskkonnale. Kestvuslepingute arvete saatmise muudatusel on ettevõtete jaoks positiivne majanduslik mõju (majandamiskulude ja postikulude kokkuhoid) ning väheneb lisaks ka halduskoormus (ühele kliendile saadetakse üks arve). Samuti avaldub positiivne keskkonnamõju (paberarvete hulk väheneb). Tarbijatele ja TTJA muudatustega olulisi mõjusid ei kaasne.

sihtrühm: kestvuslepingute alusel tarbijatele teenuseid osutavad kauplejad. Neid on ca 13 903 (näiteks info- ja sideteenuseid osutavad ettevõtted).

Mõju ulatus: Kauplejate halduskoormus väheneb, kuivõrd kauplejal puudub edaspidi kohustus saata dubleerivaid paberarveid posti teel juhul, kui tarbijal on näiteks oma e-posti aadress või tarbija on edastanud kauplejale oma telefoninumbri. Kauplejatele tähendab paberarvete dubleerivast saatmisest loobumine ka majanduslikku kokkuhoidu, sest kauplejate edastatud info kohaselt on ühe paberarve saatmise kulu kauplejale ca 1 euro. Kindlasti on neid tarbijaid, kes soovivad edaspidigi saada paberarveid (peamiselt

vanemaealised) ning nende saamist tuleb neile tarbijatele tasuta võimaldada, kuid muudatustel on positiivne mõju keskkonnale, sest paberarvete saatmise vajadus väheneb.

Mõju avaldumise sagedus: keskmine

Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk: väike

Mõju olulisus: väheoluline

2. sihtrühm: tarbijad, kes tarbivad teenuseid kehtsuselepingute alusel

Mõju ulatus: kõik tarbijad (peamiselt vanemaealised), kes soovivad tulevikus saada paberarvet, seda ka saavad. Kui tarbija on kauplajale edastanud oma e-posti aadressi, siis on kauplajal õigus eeldada, et tarbija seda ka kasutab ning sellest lähtudes võib kauplaja edastada arved posti teel saatmise asemel elektrooniliselt tarbija e-posti aadressile. Kui tarbijal ei ole oma e-posti aadressi, kuid ta on kauplajale andnud oma mobiiltelefoninumbri, siis võib kauplaja edastada info arve suuruse kohta (n-ö arveteade) tarbijale lühisõnumiga. Samas tuleb mõlemal juhul anda tarbijale võimalus arve saamise kanalit muuta, kuid see on ühekordne tegevus ehk kui tarbija ei soovi saada arvet e-posti ega arveteadet lühisõnumi teel, siis tuleb tal kauplajat sellest lihtsalt teavitada. Lisaks on kauplajal kohustus teavitada tarbijat vaikimise tagajärgedest.

Mõjude avaldumise risk: väike

Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk: vähetõenäoline

Mõju olulisus: väheoluline

3. sihtrühm: riiklik järelevalveasutus TTJA

Mõju ulatus: TTJA töökoormus tarbijate pöördumiste arvu kasvu tõttu eeldatavasti ei suurene, kuivõrd tarbijatel on ka pärast muudatuste jõustumist võimalik paberarvet saada: selleks tuleb üks kord kauplaja poole pöörduda ning edaspidi on kauplajal kohustus saata tarbijale ikkagi paberarve.

Mõju avaldumise sagedus: väike

Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk: vähetõenäoline

Mõju olulisus: väheoluline

Kaasnev mõju: keskkonnamõju

Muudatustel on keskkonnale positiivne mõju, sest paberarvete dubleerival saatmisel on arvestatav koormus keskkonnale, mida muudatuste jõustumisel on võimalik vähendada.

Paberarvete puhul hoiaksid kauplajad samuti suurel määral paberit kokku, lõpetades dubleerivate paberarvete edastamise neile tarbijatele, kellele saadetakse vanast harjumusest paberarve topelt. Selge on see, et teataval määral saadavad kauplajad paberarveid tarbijatele posti teel edaspidigi (peamiselt vanemaealistele tarbijatele), kuid dubleeriva paberarve saatmise lõpetamine on oluline keskkonnamõju.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõu rakendamisega ei kaasne riigile ega kohalikule omavalitsusele kulusid ega tulusid.

8. Rakendusaktid

Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks TKS 4 lõikes 8 sisalduv volitusnorm, millega nähakse ette, et Vabariigi Valitsus või tema poolt volitatud minister võib määrusega kehtestada mõne kauba või teenuse kohta tarbijale teabe andmise täpsemad nõuded. Volitusnorm tunnistatakse kehtetuks tulenevalt sellest, et antud volitusnormi ei ole sisustatud alates seaduse jõustumisest 2016. aasta 1. märtsil ning puudub ka vajadus kehtestada mõne kauba või teenuse kohta tarbijale teabe andmise täpsemad nõuded.

Eeltoodust lähtuvalt ei ole vajadust seaduses hoida n-ö tühja volitusnormi, mis tekitab normi adressaadis või rakendajas ootuse, et seadust võidakse täpsustada määrusega, kuid määruse andjal ei ole olnud selleks reaalselt vajadust

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 1. jaanuaril 2026. aastal. Seaduse jõustumise aeg on määratud selliselt, et kauplejatel oleks piisavalt aega oma kassasüsteemide ja majandustarkvara ümberseadistamiseks.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu läbis 2024. a augustis avaliku konsultatsiooni. Eelnõu saadeti kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Eesti Kaupmeeste Liidule, Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Infotehnoloogia Liidule, SA-le Rohetiiger, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Eesti Omanike Keskliidule, Eesti Kindlustusseltside Liidule, MTÜ-le Eesti Tarbijakaitse Liit, Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioonile.

Eelnõule andis oma tagasiside Justiitsministeerium, Eesti Kaupmeeste Liit, Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit ja Eesti Omanike Keskliit. Huvigruppide arvamustega on võimaluse korral ka arvestatud. Eelnõu saadeti teistkordsele kooskõlastusele Justiitsministeeriumile 22.11.2024. Täpsemalt saab arvestatud ja arvestamata jäetud märkuste ja ettepanekute kohta lugeda seletuskirja lisast.

Algatab Vabariigi Valitsus 2025. a.

(allkirjastatud digitaalselt)